

Za pravice podjarmljenih Korošcev.

Interpelacija narodnega poslanca Antona Brandnerja na ministra za zunanje zadeve o zaščiti narodnih manjšin na Koroškem.

Gospod minister!

Po sanžurnem mirovni pogodbi je prevzela Avstrija dolžnost, da štiti narodne manjšine drugih narodov, ki so ostale na njenem ozemlju (mirovna pogodba V. odd. čl. 62 do 69).

Avstrija se zaveže, da bo vsem svojim prebivalcem nudila polno in popolno zaščito njihovega življenja in njihove svobode brez ozira na narodnost, jezik, raso in vero. (čl. 63).

Vsi avstrijski podložniki bodo enaki pred zakonom in bodo uživali iste državljanske in politične pravice brez ozira na narodnost, jezik ali vero.

Nobena omejitev se ne bo predpisala proti svobodni rabi kakršnega koli jezika od strani vsakega avstrijskega pripadnika (čl. 66).

Avstrijski podložniki, ki tvorijo etične, verske ali narodne manjšine bodo uživali isto postopanje in isto zaščito, pravno in dejansko, kakor vsi drugi avstrijski podložniki. Zlasti bodo imeli pravico, da na svoje stroške ustanavljajo, upravljajo in nadzorujejo dobrodelne, verske in društvene ustanove, šole in druge vzgojevalne zavode, s pravico, da smejo v njih svobodno rabiti svoj lastni jezik (člen 67).

Z ozirom na javno izobrazbo bo avstrijska vlada po mestih in okrajih, kjer je znatno število avstrijskih pripadnikov, ki rabijo drug jezik, kakor nemški, dala primerne olajšave, da se otrokom teh avstrijskih podložnikov v ljudskih šolah zagotovi izobrazba v njihovem jeziku (člen 68).

Avstrijska vlada je torej prevzela dolžnost, da štiti naše narodne manjšine na Koroškem, kjer prebiva okoli 100.000 Slovencev. S to pogodbo je zagotovljena osebna svoboda, enakopravnost pred postavo, pravica ustanavljati zasebne šole in pravica na izobrazbo v državnih ljudskih šolah. Člen 67 govori tudi o pravici narodnih manjšin pri sodnih.

Avstrija ni izvršila niti ene točke tega oddelka mirovne pogodbe, dasi je ob času plebiscita to celo svečano obetala. Germanizacija se vrši od časa plebiscita še bolj brezobzirno, kakor je to bilo pred vojno. Koroški Slovenci so izgubili še ono malo pravic, kar so jih poprej imeli:

1. Osebna svoboda se nikakor ne štiti. Neprestano se vrše napadi na ugledne Slovence in njihovo premoženje.

V Sloveniji živi veliko število beguncev iz Koroške, ki se radi nevarnosti za svoje življenje ne morejo vrniti v svojo domovino. Občlani niso izsledili in kaznovali niti v enem slučaju napadalec na Slovence, četudi so v mnogih slučajih javno znani.

2. Slovenci nimajo nobenega šolstva. Pred vojno so osnovali nekaj zasebnih šol, katere je vlada sedaj zaprla in vključila v javna šola. Mirotvorne pogodbe ne dovolijo, da se odprejo, četudi se je to že večkrat zahtevalo od tamkajšnjega prebivalstva naše narodnosti.

3. O kakršnihkoli pravicah po sodnih in uradnih niti govora. Nemci so izgnali vse uradnike, vse učitelje in delavce duhovništva slovenske narodnosti in so nastavili Nemce. Niti eden Slovenec nima pristopa v javno službo.

Vsi Slovenci, ki so se ob času plebiscita izpostavili za našo državo, so izpostavljeni raznim preganjanjem in mučevanju, vedno v nevarnosti za svoje življenje in premoženje, a mnogi so težko trpeči. Na vse mogoče načine se ovira razvoj društvenega in kulturnega življenja med slovenskimi Korošci. Nemci se trudijo z vsemi silami, da kar najhitreje popolnoma germanizirajo Koroško, ki tvori izpodno točko nemškega prodiranja na Jadran.

To prebivalstvo ima toliko več pravice do zaščite od strani naše države, ker je naša država ne samo podpisala mirovno pogodbo, nego je naš zastopnik v plebiscitni komisiji g. Jovanovič svečano izjavil, da ne bo naša država nikdar pozabila in zapustila onih koroških Slovencev, ki so se pri plebiscitu izjavili za našo državo.

Vašega teža si dovolim vprašati gospoda ministra zunanjih zadev:

1. Ali mu je znano, da Avstrija krši določbe mirovne pogodbe o zaščiti narodnih manjšin na Koroškem v vseh točkah?

2. Ali je pripravljen, da uporabi vsa diplomatska sredstva, katere ima na razpolago, da se Avstrija prisili, da izpolni mirovno pogodbo o zaščiti narodnih manjšin na Koroškem?

V Beogradu, dne 1. februarja 1922. Anton Brandner, narodni poslanec.

Interpelacijo so podpisali: dr. M. Korun, Nedeljković, Divić (soc. demokrat), dr. A. Gubar, J. Gostinčar (arg. klub), Stefan Dobnik, Jakob Kušar (sam. km.), dr. Jovana Balenč.

dr. Edo Lukinač (d-n kl.), dr. A. Hadjković, Deravič Omerović (musi kl.), Krsto Pejović (republi.), Vojislav Lazić, Miloš Moskovljević, Jova Popović, Milan Bošković, Peter Filipović (zemljoradniki), dr. Janić (radikal), Spasoj Piletić (nezavisni). (To je prva interpelacija v našem parlamentu, ki so jo podpisale vse parlamentarne skupine. S tem je skupščina pokazala, da ve ceniti važnost koroškega vprašanja.)

Da se uradništvo pravilno orientira...

Zivimo v dobi splošne nezadovoljnosti, ki je poleg nenasitne sebičnosti in moralni propalosti glavni znak današnjega časa. V koliko je ta nezadovoljnost v splošnem iz stvarnih razlogov upravičena, o tem danes ne bomo razpravljali.

Izpregovoriti pa hočemo zopet enkrat nekaj besedi o uradništvu, njegovem položaju in njegovi nezadovoljnosti. Rečemo takoj in na vsa usta: Nezadovoljstvo uradništva je v polnem obsegu upravičeno. Da se vede tako postranski, je pripisati deloma njegovi globoko umevani državnosti misli in postranski mučeni do domovine, deloma pa tudi — kar priznamo — priučeni okorelosti, s katero ga je napojil birokratism.

Pa to je postranskega pomena. Glavno je, spoštovanje, da tako ne more iti več dalje. Stan, ki je državi gotovo prav tako potreben kot vojaški, je treba na vsak način ohraniti neomadeževan, nepodkupljiv in zadovoljen.

Kar od dne do dne bolj neti nezadovoljnost uradništva, je tista usodna počasnost ali bolje rečeno meščavost pri izdelavi uradniške pragmatike in predvsem pri določevanju draginskih doklad. Zadnji povisek, ki je bil dovoljen, teče že od 1. januarja t. l. Na račun tega povisa so trgovci in obrtniki že ponovno zvišali svoje proizvode in jih bodo še! Finančni minister pa se ljubeznivo smelja, tolaži uradništvo in se izgovarja, da ni novcev v državni blagajni. Za državne podtajnike in komisije vseh vrst in pri padnike ter pristaje porodice ga je seveda dovolj. Do izplačila prejemkov uradništva pa ne pride in ne pride.

Gospod minister za finance se nadalje izgovarja na redukcijo uradništva. Prav, saj priznamo, da je skrajno potrebna in sicer najbolj tam v bližini gospoda ministra samega. Toda izvedite jo že enkrat! Delajte, delajte! Toda pogled v bodočnost za uradništvo ni ravno razveseljiv, zakaj nekdo je izračunal, da bi potrebovala izvedba redukcije pri običajnem poslovanju tozredne komisije 14 mesecev, ako bi pa to delo vršilo pet komisij, bi se stvar izvedla morda v starih mesecih. Lepa perspektiva! Do takrat pa se bo uradništvo navadilo stradati, kakor ribniški konj, ta prelepa pripovedba vseh, ki hočejo na nepravilen način varčevati.

Danes pa smo doznali iz Beograda, da nameravajo uradniki gospodje odgoditi izplačilo draginskih oklad do pred voitev, da se bo znalo uradništvo pravilno orientirati. Če je to res, je to udarec v obraz vsemu poštenemu uradništvu.

Ze ko se je pri redukciji uradništva naglašalo, kakšne dobre lastnosti mora imeti uradnik, če bo našel dopolnjenje visoke vlade, recite vladajočih strank, smo vedeli, kam pes tako moli. Da bi pa finančni minister pritiskal na uradništvo s takimi teoretskimi, je — milo povedano — barbarstvo, ki ga ni mogoče dovelj obsojati.

H koncu se nekaj. Zanimato bi nas izvedeti, kakšno pravno stališče bi zavzel uradniški stav, ako bi posevel, po neznosnih razmerah k temu prisiljen, po skrajnem sredstvu, t. j. po — stavki.

Te dni je bila zavržena v Nemčiji stavka železničarjev, kateri se je pridružilo tudi uradništvo. Nemški državni kancelar dr. Wirt je podal v parlamentu izjavo, da to ni bila stavka, marveč revolucija. Uradništvo je del vlade, ima pravico do rednih prejemkov, nikakor pa ne pravice do stavke. Zato je zahteval, da se vsi uradniki, ki so stavkali obsodijo kot uporniki.

To je izjava predstavnika socialistične Nemčije. Kaj bi storila v takem slučaju sedanja naša vlada, pravzaprav ni težko uganiti, ako se ozremo na njeno dosedanje zadržanje napram svojemu uradništvu.

Enoten nastop male antante.

Doslej se je mala antanta praktično izkazala pravzaprav le o priključitvi burškega restavracijsk. poskusa na Madžarskem. Sicer je bila ustanovljena v svrhu, da se zavaruje proti poskusom upora proti izvršitvi pariških mirovnih pogodb in ako izpolni svoj namen v tem pogledu, tedaj je izvršila svojo nalogo.

Toda srednjeevropski položaj nas sil, da pričakujemo od male antante tudi večjega pomena in se nadejamo od nje ne le negativnega marveč tudi pozitivnega udejstvovanja. Male države srednje Evrope so mogle že davno konstatirati, da jih zapadne sile obravnava kot države ne drugega, marveč še mnogo nižjega reda. Pri vseh pogajanjih, konferencah in sporih so bile velike države tožile in sodnik obenem, male pa komaj poslušalec in toženec. Ravno mi smo se ponovno nahajali v takem klavrnem položaju. Sicer je bilo na svetu vedno tako, da sodi moč pred pravico in da druge brez prve takorekoč ni. Upajmo, da bo kdaj drugače, toda dokler se nam to upanje ne izpolni, more biti edina naša rešitev v samopomoči.

Te samopomoči pa si praktično ne moremo ustvariti drugače nego potom zvez s sosedji. Ravno v tem pogledu se odpira pred nami vprašanje, v koliko bo mogla mala antanta kot celota podpreti naše posebne težnje in zboljšati naš mednarodnopolitični položaj. Zadeva je aktualna ravno sedaj, ko se pripravljajo naše države male antante, da nastopijo na veliki konferenci v Genovi kot enota in si pribore na ta način večjo veljavo. Ali bo mogoče specijalne težnje vsake izmed zavezanec zenačiti na skupno enoto, in drugič ali bo mogoče potem enotnega nastopanja uveljaviti malo antanto kot enoten mednarodni čimtelj?

Stvar je velike važnosti. Prvič, ker bi nam samim uspeh take akcije mnogo koristil, izpolnili nam one potrebe, ki smo jih zgodaj označili. Drugič, ker bi ugled male antante v službi uspeha silno narasel in nedvomno privedel v našo zvezo one naše direktne in indirektno sosedje, ki se še rezervirano drže na strani. Rezultatenje male antante se bo vršilo po tej poti mnogo lažje in hitreje, kakor sicer.

Konferenca v Genovi bo predvsem gospodarska in na njej se bodo obravnavali gospodarske projekti. V tem oziru obstojajo sicer med državami

male antante znatne razlike, toda za sedaj aktualne probleme morda vendar ne bo pretižko najti skupnosti. Glede ruskega ali boljše boljševskega vprašanja pa bo stvar gotovo kočljivejša. Pogajanja bodo spremljali z največjo pozornostjo.

Predavanja na juridični fakulteti v letnem semestru 1921-22.

Kakor je razvidno iz pravkar izšlega »Seznama predavanj«, bodo se v letnem semestru 1921-22, ki se prične 16. t. m. na tukajšnji juridični fakulteti predavale vse pravne discipline. Naj navedemo najvažnejša predavanja:

Rimsko pravo bosta predavala dr. Krek in dr. Skumović. Cerkevno pravo in cerkvenopravno zgodovino dr. Kušelj. Zgodovino in razvoj sodnega prava tradicija pravnih profesorjev ključevske univerze Mišailo Jasinski in kon. prof. dr. Bulc, in sicer prvi pravno zgodovino južnih Slovanov in rusko pravno zgodovino, drugi pa zgodovinski razvoj sodnega prava in zasebnega prava ter posebnosti javnega prava v hrvatskih in srbskih deželah.

Obče državljansko pravo bosta predavala dr. Krek in dr. Lapajna. Dr. Krek slošni del obveznega prava, dr. Lapajna posebni del obveznega prava, pravo volil in nujnega deleža.

Dr. Skumović bo predaval civilnopravno postopanje, kon. prof. dr. Škerij trgovsko in menično pravo, ing. Igo Pelani rudarsko pravo, dr. Delenc kazensko-pravni red ter posebnosti kazenskega prava, dr. Šerko forenzično psihopatologijo, dr. Plečnik sedno medicino za juriste.

Dr. Zelger bo predaval o meddržavnem pravu, in sicer o reševanju mednarodnih sporov, o represiji mednarodnega delikta, o vojni ter nevarnosti, dr. Piamie o ustavnem pravu kraljevine SHS, dr. Skaberna in dr. Šteška o upravnem pravu, dr. Bilimović o narodnem gospodarstvu, dr. Eller o davkih in uredbi finančnega gospodarstva.

V seminarju bo imel dr. Skumović konvencij iz rimskega prava, pri Jasinskem se bo čital in razlagal »Zakonik Stefana Dušana«, dr. Lapajna bo razlagal III. glavo gradinskega zakonika kraljevine Srbije, dr. Skumović bo imel vaje iz civilnopravnega postopanja, dr. Škerij vaje iz trgovskega in meničnega prava, pri dr. Zelgerju se bodo brale in razlagale mirovne pogodbe, dr. Bilimović bo imel vaje o narodnem gospodarstvu, dr. Eller pa v finančni vodi in finančnem pravu.

me. Draginja je naravnost strašna. In posledice? Dela ni in marsikdo se je lotil ne poštenih opravil. Pisec pisma pravi, da je zavrnil, da je bil doma navajen bošvoja življenja, kakor je pa v Ameriki. Med ženskami je tudi v Ameriki mnogo vlačug in med muškami pa pohajčevec in lenuhov.

Gospodarstvo. Koncentracija demokratskega kapitala.

Vsaka izmed sedaj vladajočih strank, t. j. radikalcev in demokratov ima svoje čisto strankarske bančne zavoze, ki služijo politiki dotične stranke, podpirajo z ogromnimi vsotami njihov tisk in izdajajo milijone ob pritli volilne borbe.

Pretokli teden so poročali listi hrvatske opozicije o značilnem dogodku na seji ministrskega sveta, ko je Pribečević protestiral proti temu, da bi dobilo opozicijsko časopisje informacije iz vladnih krogov. Ob tej priliki so se oglašili radikalci in očitali demokratom, da streme za tem, da se uklenojo uradni korespondenčni uradi, dočim sami delujejo na ustanovitvi strankarskega korespondenčnega urada in hočejo tako monopolizirati celotno poročevalsko službo in jo prikriti po svoje.

Drug važni pojav v demokratski stranki pa je koncentracija njihovega bančnega kapitala.

Izmed demokratskih bančnih zavodov je omeniti v Srbiji: Gospodarsko banko in Vračarsko zadruge; poslednja igra važno vlogo v žitni trgovini v Srbiji, zlasti v Mačvi. Na Hrvatskem je Slavenska banka in v Sloveniji Jugoslovanska unibanka v Mariboru, kjer je ravnatelj g. Praprotnik, bivši ravnatelj Jadranske banke. Demokrati so se v Sloveniji hoteli najprej polastiti s pomočjo Praprotnika, Kavčnika in Žerjave Jadranske banke in jo vpreči v demokratski voz. Ko se jim to ni posrečilo, so se vrgli na Mariborsko eskontno banko, jo prekrstili v Jugoslovansko unibanko v Mariboru in jo dobili v svojo oblast.

V gospodarstvenem delu poročja »Jutro« z dne 2. febr., da sta se fuzionirale Jugoslovanska unibanka v Mariboru in Slavenska banka v Zagrebu v en zavod, ki se bo odzval imenoval »Slavenska unibanka«. Dočim je imela Unibanka 30 milijonov in Slavenska banka 100 milijonov kron kapitala, bo nov fuzioniran zavod zvišal svoj kapital na 200 milijonov kron. Generalni ravnatelj novega zavoda pa bo g. Praprotnik.

»Jutroverga« banka pa je dalje razvidno, da pripravljajo demokrati še nadaljno koncentriranje svojega kapitala. Fuzija med slovenskim in hrvatskim zavodom je samo prvi korak, kateremu ima slediti nadaljnja fuzija s srbskimi demokratskimi zavodi. Demokrati gredo danes za tem, da ustvarijo močan bančni trust, ki bi naj obvladal v pretežni meri gospodarsko življenje v državi, držal trgoce, obrtnike in kmetijske mase v njihovi odvisnosti. S pomočjo ogromnega bančnega kapitala si skušajo utrditi svojo pojemajočo politično oblast. Značilno je za mentaliteto demokratov, da oni ne organizirajo gospodarskih drobcev po vaseh in mestih v mogočno zadržno organizacijo, ki bi osvojevala široke narodne mase izkoriščanja in medsebojno približala producenta in konsumenta ter izločila škodljivo prekapitalstvo. Demokratom ni za to, da bi organizirali gospodarstvo na širokih poteh naroda, da bi se ta osamosvoil domačeva in tujeza izkoriščanja. Demokrati, državotvorci in najboljši patrioti organizirajo izkoriščanje in izžemanje naroda.

S pomočjo tega bančnega kapitala, prelevsem na s pomočjo bančnih dobičkov, ki jih delajo na račun narodnih mas, so demokrati pokrenili po celi državi nebroj listov, ki jih prodajajo in oddajajo v izcuho, da bi dobili narodne mase tudi nad svojo duševno oblast. In vendar nima noben dosti sreče. Ljudje ne marajo za njihove liste, četudi so zelo poceni.

Demokrati se pač zavedajo tega. Roče se, da bi prišel dan slovesa od vladne mize, delajo zadnje poskuse, kako bi se vzdržali. Zato koncentrirajo svoje kapitalne in skušajo monopolizirati poročevalsko službo. Ali dvomimo, da bo to pomagalo. Kolo časa se vrti — vse ima svoj konec in marsikaj konča v življenju hitro in neslavno.

»Posojilo Avstriji. Skupno se namerava dovoliti Avstriji posojilo v znesku 5 milijonov funtov sterlingov. Kdor poroča »Matine«, da Francija za pomoč Avstriji prispevala enak znesek, kakor Anglija, Avstrija bo morala za posojilo zastaviti dohodke svoje carine.

Tokio brez vode. Mesto Tokio v Japonski je na mali ostalo brez vode. Temu pa ni kriva suša, nego potres, ki je porušil vodne rezervoarje.

Politične vesti.

× Demokratsko-radikalna uprava v »Jutru« luži. Včerajšnje »Jutro« je prešlo med opozicijske dandanejšega upravnega sistema, ki je v veliki meri kriv neurejenih razmer v državi. Davčno upravo zmerja s pošastjo in »Jutru« zastaja sapo nad perversnostjo fiskalnih instinktov. Vendar odličnim demokratom ni všeč notica v »Jutru«. Kakor čujemo je nastalo veliko ogorčenje, da je prišel celo demokratski list v današnji resniški čas priinašati protidržavne notice (namreč JDS smatra državo in upravo za eno). Pri centralni vladi odločujoči demokratski čimtelji so šli baje v svojem svetem državnem razburjenju tako daleč, da bodo napram upravi »Jutra« izvajali vsled neodstojnega vedenja občutne finančne represalije. Ja, daleč se pride, če človek samo poskusi opozicijski krulek.

× Italija proti odgoditvi gen. konference. V Ital. krogih se izjavlja, da ni nobenega vzroka za to, da bi se smatralo, da je Italija za to, da bi se konferenca v Genovi odgodila za daljšo dobo.

× Češko posojilo Avstriji. Na današnji seji avstrijske narodne skupščine je poročal zvezni finančni minister dr. Gürtler o praških pogajanjih za kredit. Izjavil je, da se more praški kreditni dogovor imenovati kot prvi, pa tudi odločujoči korak k čemu delu programa za saniranje, ki temelji na zunanji pomoči. Kredit znaša 500 milijonov češkoslovanskih kron.

Posojilo se bo vrnilo v 20 letih ter se bo vračanje začelo v prvem polletju l. 1924. Obesti bodo enake, kakor one, ki jih bo Češkoslovanska plačala za prvo inozemsko posojilo, katero je dobila po s'lepu te pogodbe, do tedaj pa se morajo plačevati na račun 6% obresti. Glede zavarovanja posojila se je pred vsem mislilo na to, da se mora češkoslovansko posojilo sprejeti v režim velikega kredita zveze narodov. Ako bi do 31. januarja 1923 ne prišlo do velikih kreditov zveze narodov, določa avstrijska republika v zavarovanje tega kredita svoje dohoke iz davkov za železniški promet tako delgo, da se bo ta kredit mogel vzeti v režim kredita zveze narodov ali s'čnega narodnega kredita. Za odplačevanje dolga do konca januarja 1923 se dajejo sledeča jamstva: zastava češkoslovanskih lokalnih železnic in delnic sladkorne tovarne v Spodnjem Cetinu, in kot kavejla hipoteka 27 milijonov češkoslovanskih kron na poslopje bivše češke dvorne pisarnice, kar se še nahaja v avstrijskih rokah. Posojilo se izplača po parlamentarni ratifikaciji češkoslovanske republike. Končno je češkoslovanska vlada pripravljena kupiti zastavljene delnice in v njeno korist obremenjene nepremičnine.

× Smešna izjava Trockega. Kakor se javlja iz Moskve je baje rekel Trockij v svojem govoru, ki ga je imel pri pregledu brigade tankov: Ako bi Rusija zopet morala imeti vojno, bi jo končala še le oni dan, ko se bodo na Finskem, Poljskem in v Rumuniji osnovali sovjetske vlade.

Časopisni glasovi.

»Slovenec« razpravlja o konferenci male entente, ki jo sklicuje Pašić pred genovsko konferenco. Resno se dvomi, če bo Pašićeva konferenca uspešna, če bo Pašić nadaljeval zasedanje smerice naše nadalje in zunanje politike. Težko bo najti soglasje med dr. Benčevićem in Pašićevim politiko in politiko rumunskega kabineta. Če se Rusija prizna, pride prelomilec v razpravo bečarskega vprašanja. Če se Rusija prizna, se mora komunistična stranka v Jugoslaviji zopet pravno priznati. Če se Rusija prizna, oživijo vse naše obveznosti napram Rusiji iz časa pred letom 1918. Če se demokratska Rusija prizna, bo prelomilec posojila nemožno voditi politiko vsesrbsva na Balkanu in zapostavljenia Hrvatov ter Slovencev. To se seveda vse lahko zgodi, toda potem je tudi konec Pašićevega režima in režima porodice, ki vodi zunanjo politiko brez parlamentarne kontrole.

»Jutro« poroča, da se zadeva administrativne razdelitve nahaja nenosredno pred rešitvijo in debata, ki se vodi o vladnem predlogu v osek, odnosno v odobru, je odločilnega pomena. Glede razdelitve Slovenije je obveljala kompromisna formula, ki onemogočuje pravnemu stajerskega in kranjskega provincijalnega patijonizma. Poslanec Drolenec se je pa sedaj navzile dogovoru med JDS in SKS v zakonodajnem odboru potegoval za staro stajersko granico. Drolenec očividno na ve, da pri taki resni stvari, kakršna je administrativna razdelitev države, ni dovoljeno igrati demagogične igre za čiste somišljenike in prijalce iz domače fare.

»Napreč« poroča, da se je položaj pri Kranjski Industrijski družbi na Jesenicah izdatno zboljšal. Tovarna ima dovolj naročil. Dosedaj se je tovarna vedno izgovarjala na svoji težavni položaj, kadar je delavstvo zahtevalo povisek plač. Danes ko so razmere za tovarno druge, bi pričakovali, da tovarna ugodi uvrščenim delavskim zahtevam. Toda ne. Kvalificirano delavstvo se odpušča, mesto da bi se ugodilo upravičenim in skromnim zahtevam.

»Slovenski Narod« prinša članek univ. prof. dr. Kušaja, kjer nastopa proti novemu srednjšolskemu zakonu in se ogreva za humanistično gimnazijo. Naše znanstvo je vsled reforme srednjih šol obsojeno na je tično smrt. Naši dijaki, ki bodo pričeli šole v 5. razredu z latinskimi poukom, ne bodo nikdar razumeli skladnosti Ciceronovih besed, veličastni sti Sofoklejevih dram, globoko Platonove in Sokratove filozofije. Juristom bodo Justinjanovi zakoni ostali zapetena knjiga, skozi vrata impozantne palače rimskega pravnega sistema ne bodo nikdar prešli. Izločeni bomo iz znanstvene tekme ostalega sveta, kjer so ravno historično študije v najlepšem cvetju. Ako bratje Srbi izhajajo s srednjim šolo, kakor se sedaj namerava uvesti za vse državo, iz tega nikakor nujno ne sledi, da morajo pri nas izginiti spodnje gimnazije-srednjega tipa, ki so znanstveni neobhodno potrebne.

»Novi čas« prinša pismo, ki opisuje obupne razmere v Ameriki. Na sto in sto tisoče ljudi je v Ameriki brez dela. Za vsako ceno bi delali, če za tako sramotno nizko plačo, toda vse delo počiva; tvornice in ja-

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Začutila je, da ne trpi nič manj, nego če bi bil »mladi človek«, ki ga jedva pozna, njen pravi sin. Srce se ji je skrčilo. Njeno meso in njena kri sta ječala od boli... Ni se upala izpraševati Mirte, ki je bridko ihtela, skrivaje obraz med dlani... Baš tedaj pa so se odprla vrata sosednje sobe in vstopila je Floriza. Bila je oblečena za v mesto in ogrnjena s plaščem. Njeno lice je bilo blede kakor vosek, toda v očeh je odsevala junaška odločnost srca. In glas ji ni trepetal, ko je vprašala:

»Povejte, Mirta: kako in zakaj je izgubljen?«

Vse tri so čutile, kako jih loči neizjavljena mržnja.

V očeh Marije Croixmartske je bila Floriza profesorova hči; spominjala jo je strašnega zločina, ki je umoril njeno ljubezen, njeno srečo in vse upe njenega življenja.

Floriza ni smatrala Mirte za Royalovo sestro: očem ljubeče ženske je zaman legati.

In Mirta je videla v Florizi svojo srečnejšo soljubnico...

»Mirta! Povejte, kaj se je zgodilo...«

Marija Croixmartska je vztrepetala. Florizin glas je bil tako mehak od bolesti in poguma, da je nehotе pogledala devotko poziljeveje nego doslej. Videla je, kako sije ljubezen na tem deviškem obrazu ter ga obdaja z zarjo prečudne lepote. Srce ji je burno razbijalo v prsih; toda velela si je:

»Ne, ne! Roncherollesove hčere ne smem ljubiti! Njen oče je kriv, da sem izgubila soproga in sina!«

Mirta je zdajci planila na noge. Oko ji je plamenelo.

»Tak vedite!« je izpregovorila z redko trpkostjo. »Znaite, da je vaš oče izpuščen iz Gradišča; kralj mu je vrnil profesorovo čast...«

»Oh!« je dejala Floriza.

Omahnila je... A že se je vzravala: nesreča je ni smela potreti — v tej uri ne! Mirta pa se je zasmejala z ostrim smehom, ki je živžgal nalik korobaču:

»Razumete li? ... Ne še? ... Nu, veliki profos in Royal de Beaurevers sta se srečala...«

»Oh!« je ponovila Floriza.

»Z enim mahom,« je povzela Mirta, »bi bil Royal lahko rešil prostost in življenje; a v to je bilo trebalo ubiti vašega očeta!... Florizinega očeta!... Razumete? ... In veliki profos je zgrabil razbojnika ter ga odvedel v Gradišče. Zdaj me razumete, kaj? ...«

In Mirta se je zrušila, vliječ se od strašnega ihtenja... Floriza ni rekla besedice. Nobena solza ni pritekla iz njenih oči. Obrnila se je k Mariji Croixmartski in rekla tiho:

»Zbogom gospa. Bodite zahvaljeni za svoje gostoljubje. Vem, da me niste ljubili. Toda jaz vas ljubim — ker vas je ljubil on! ...«

Trdno in brez naglice je krenila po stopnicah. A stopala je kakor v snu in njena blede usta so mrmrala: »Obljubila sem mu zvestobo: njegova žena bom, naj se zgodi kakoli. Obljubila sem, da umrem z njim, če bi moral umreti! ...«

Marija Croixmartska je slišala, kako so se zaprla hišna vrata. In zdajci se je raztopilo njeno srce; čuvstvo, kateremu se je upirala, je s sladko silo prešinilo njeno dušo; njene prsi so vzvalovale v krčevitem ihtenju in njena misel je zaklicala: »Hčerka! Hčerka! Oh, reši ga! ...«

Z velikim naporom volje se je umirila. In priznati moramo, da je sama strmela nad čuvstvi, ki so jo obhajala v tem trenutku.

Toliko let je živela ob samih spominih, da se je že zdelo, kakor bi bili ti strašni spomini edina resničnost na svetu. Njeno srce je bilo mrtvo. Žalovala je za Renaudom. Kadar je sedela dolge ure in čele dni v svojem naslanjaču, je obujala v sebi njegovo sliko. Če je govorila z Gillesom in Margoto o temni prošlosti, jima je pripovedovala o Renaudu. In te pogovore je vedno končavala z besedami:

»Mrtve je. Umorili so ga, kakor so hoteli umoriti mene. Drugače bi se bil vrnil čez dvajset dni, kakor mi je obljubil...«

Njeno srce je bilo podobno grobu. In glej, iznenada je vzklikla cvetlica na tej gomili! ... Kaj se je zgodilo v nji?

(Dalje.)

Proda se:

PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA STAVBENIH PARCEL

se vrši 12. febr. (nedelja) ob Dunajski cesti v izmeri 2538 m² ob 3. uri popoldne v gostilni Kutny, nasproti artiljerijske vojašnice na Dunajski cesti. Natančnejše pogoje se izve pri g. M. Halnerju, notarju v Ljubljani, Miklošičeva cesta, šte. 5. 241

OTROŠKI VOZIČEK

dobro ohranjen se prodaja. Kje, pove podružnica »Jugoslavije« v Mariboru. 232

TRGOVSKA HIŠA

z vrtom v kateri se nahaja trgovina meš. baga že vpeljana, sredi trga Savinske doline, cena ugodna. Naslov v upravi lista. 254

POZOR

PRIMORCI IN AMERIKANCI.

Proda se hiša z gostilniško obrtjo ali posamezno. Tudi prostori za vsako drugo obrt, na zelo prometnem kraju sp. štajerskega. Cena po dogovoru. Več se poišče pri Franc Meznariču, Velika nedelja, Sp. štajersko. 250

Kupi se:

TESANI LES

vseh obsegov, kakor late, okrogli les, deske po 13, 20, 25 mm. itd. kupujemo vsako množino iz skladišč. Zadnje ponudbe naj ve pošljajo na naslov Braču Ivkov, Setapar (Bačka).

Službe:

MODISTINJA

starejša oseba, zmožna voditi samostojno trgovino se sprejme za takojšen nastop v Celju. Prednost imajo one, ki lahko položijo kavčijo. Tozadevne ponudbe s pričetkom je poslati na Franc Cerar, tovarna Domžale. 249

PRODAJALKA

za trgovino v Ljubljani se sprejme. Reflektiram samo na starejšo, samostojno moč. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop takoj ali po dogovoru. Obenem se sprejme tudi knjigovodja ali knjigovodkinja za nekaj ur na teden. Ponudbe na Anton Maver, hotel Vega, Ljubljana 7. 236

KNJIGOVODJO ali KNJIGOVODKINJO zmožna bilance ter vseh pisarniških del se sprejme. Pismene ponudbe z navedbo sedanjega službovanja na upravo »Jugoslavije« pod »Dobra moč«. 219

HLAPCA H KONJEM

sprejem. Prednost imajo oni, ki so že služili pri konjenici. Hrana v hiši. Ponudbe na J. Bonac, Ljubljana, Copova ul. 16.

STROJNIKA ZA LOKOMOBIL

Iščem. Prednost imajo oni, ki se razumejo kot šoferji pri tovornem avtu. Hrana in stanovanje prosto. Ponudbe na V. Jamnik, umetni mlin, Meža ob Dravi. 237

URADNIK

popolnoma samostojen delavec, večje vseh pisarn. del in knjigovodstva z dolgoletno prakso, išče primerenega mesta. Cenjene ponudbe prosim pod šifro »Uradnik« na upravnisti listu. 244

KONTORISTINJA

kot samostojna pisarniška moč, večja slovenske in nemške ter knjigovodstva in strojepljisa se sprejme takoj. Prednost imajo one gospodinjice, ki so že služile v stavbi pisarni. Ponudbe pod upravo lista pod »Vestna«. 245

KAVARNIŠKEGA KUJARJA

ali kuharico išče »Velika kavarna« Maribor. 247

!!! KNJIGOVODJA !!!

Perfektan bilančnik večje slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika se takoj sprejme od večjega industrijskega podjetja. Ponudbe s pričetkom ter začetni plač na veleindustrijo Karl Pertinac, Celje. 248

Razno:

KOMPANJONA

za specerijsko trgovino iščem. Cenjene ponudbe prosim pod »kompanjon št. 243« na upravo lista. 243

NEOPOREČNA PRIMORSKA MLADENKA

22—28-letna, inteligentna, večja gospodinjstva, opravila, ki se želi zadovoljno omožiti s 34-letnim prikladnim, značajnim domačinom, knjigovodjo državne službe, gotovino, stanovanjem — naj se naslovom obrne na »Svoji svojim« upravi lista s potrebnimi podatki. Tajnost častno zadržana. Anonimno kožu. 246

KORESPONDENCA.

Mlad, živahen privatni uradnik, priklaplivo zunanosti, star 28 let, se želi tem potem seznaniti z inteligentno gospodinjico ali vdovo ne čez 25 let. Poznejša ženitev ni izključena. Dopolni če je mogoče s sliko, ki se takoj vrne pod »Sožitje« na upravo lista. 246

1000 KRON NAGRADE

kdor mi preskrbi dobro ludo pečarno na prometnem kraju s stanovanjem. Naslov na upravo lista. 255

DOBRO VZGOJENA GOSPODIČNA

stara 27 let, iz zelo ugledne, premožne hrvaške rodbine se želi seznaniti v svrhu možitve z dobro situiranim gospodom, eventualno vdovcem. — Posetniki, trgovci prednost. Samo resne ponudbe pod »Sreča« pošljo ležeče, Celje. 253

GOSPA

stara 27 let z 1 in pol let starim fantom želi premestiti svoje sedanje mesto. Pripravljena je opravljati vsako delo, je izučena šivilja in tudi v trgovini ima nekaj prakse. Gre tudi k stari samostojni gospe. Prednost imajo boljše rodbine, na oddaljenem samotnem kraju. Naslov pove uprava lista! 249

Pri naročilih se sklicujte na oglase v „Jugoslaviji“!

Naznanilo. Cenjenemu občinstvu vladno naznanjam, da bom od sedaj napr. prodajal galanterijsko blago in pisalne potrebščine tudi na drobno **A. Ožanič, Ljubljana** Janez Trdinova ul. št. 2. vogal Dunajske ceste.

Oglas.

Za gradnjo Djačkog doma u Zagrebu raspisana je jeftimba za dobavo limenog i staklenog pribora za spavaće sobe, pa se upozorjuju svi zainteresirani, da odnose upute mogu dobiti u pisarni Gradjevine uprave (g. graditelj Potočnjak) Zagreb, Trg 29. listopada 1918. broj 10. Rok jeftimbe je 18. februara ove godine.

Gradjevna uprava Djačkog doma u Zagrebu.

Dobro vpeljana in kompletno opremljena **nova tovarna** radi bolezn na prodaj. Ponudbe pod „Visoka rentabilitet“ na upravo tega lista.

MENICE po predpisu lično natisnjene, nekolokovane ima v zalogi

Zvezna tiskarna v Ljubljani Wolfova ulica 1.

Denarni zavodi in trafikanti naročite jih! Cena za komad 2 K. Preprodajalci popust. Če se naroči večje število, se natisne tudi firma zavoda.

Kupimo sesalke

za 8 do 10 litr. na minuto ter dvigalo (Krahnwinde) z dvojno prestavo.

Ponudbe na upravnistivo Jugoslavije pod „Rudnik“.

Naznanilo.

Glavni zastop banke „Slavije“ naznanja cenjenu občinstvu, da se nahaja pisarna od 1. februarja 1922 v SLOVENSKI ULICI št. 36 v MARIBORU čez dvorišče I. nadstr. pri stranki Siranko ter se uraduje vsako sredo in soboto od 8. do 12. ure popoldne. Podpisani se cenjenemu občinstvu priporoča, da se zavarujejo proti požaru, vlomski tatvini in življenju edino-le pri domačem zanesljivem slovanskem zavodu.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Veras.

Inž. Dr. Miroslav Rasal

oblastveno poverjeni
stabilni inženir
LJUBLJANA
Milčeva ulica številka 5.
Specijel. stavbeno podjetje
za betonske, železobetonske
in vodne zgradbe.
Izraba vodnih sil.

Gradbeno podjetje

ing. Đukić & drug

Ljubljana, Resljeva c. 9

se priporoča za vsa v to stroko

spadajoča dela.

OGLJE.

Plačila zmožna trdka kupi bukovo oglie v večjih količinah, približno 10 do 20 vagonov mesečno, v velikih kosih, brez drobiža, suho, z vilami naloženo, franko vagon Postojna ali Podbrdo.

Ponudbe naj se stavijo odvetniku dr. Otonu Vallentschagu Ljubljana, Šubičeva ulica št. 10.

Parna žaga FRAN RAVNIKAR

mesni lesarski mojster

LJUBLJANA Linhartova ulica šte. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele

gozdne parcele.

la petrolej bencin 720/30 bencin 740/45 plinovo olje (za Diesel-motorje) raf. strojno olje vseh viskositet, cilindrovo olje in la tovtomast nudi po najnižjih dnevnih cenah

J. MAHORKO d. z. o. z.

Centrala: Maribor. Podružnica: Ptuj.

: Zastopstvo: A. KREGU, CELJE.

TRIBUNA

tovarna dvokoles in otroških vozičkov Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno preno, emaliranje z ognjem in ponikanje.

LJUBLJANA, Karlovska cesta šte. 4.

Oglašujte v „Jugoslaviji“!

Traverze

6 komadov po 8'40 m

4 komade po 12 m

Profil 28 cm nerabljen

prodaja takoj.

Poštni predal 43, Ljubljana.

2 mehlovaní sobi

za takoj oz. za 15. februar. Po možnosti z električno razsvetljavo in posebnim vzhodom v sredini mesta. Ponudbe pod „Mehlovaní sobi“ na anonično družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

DRVA

celo letna dobava v letu 1922 se kupi vsako množino.

Obvezne ponudbe do 18. februarja 1922 z navedbo dobavnega časa je poslati do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

do 12. februarja 1922 na „Poštni predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

</